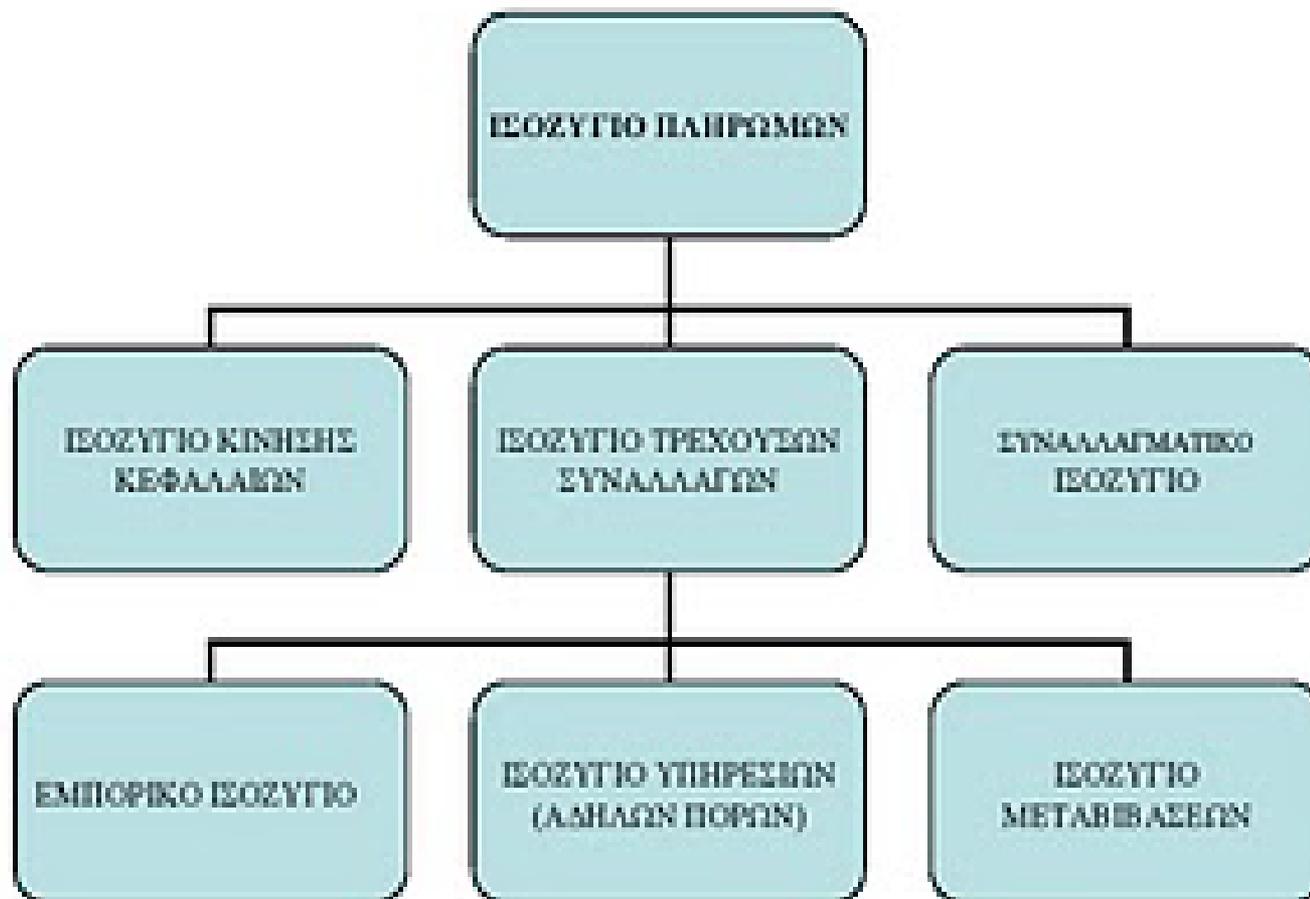

ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Το ισοζύγιο πληρωμών είναι ένας λογαριασμός στον οποίο **καταγράφονται όλες οι συναλλαγές μίας χώρας με τον υπόλοιπο κόσμο**, μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, συνήθως ένα έτος, ανεξάρτητα από το νόμισμα διενέργειας της συναλλαγής.

Το ισοζύγιο πληρωμών δίνει μία εικόνα της αγοράς συναλλάγματος

Λογιστικο-τεχνικά: ισοσκελισμένο

Επιμέρους Λογαριασμοί του Ισοζυγίου Πληρωμών

Το **Ισοζύγιο Πληρωμών** αποτελείται από τρεις βασικούς επί μέρους λογαριασμούς:

- Το **Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών** (CA/Current Account): καταγράφει τις διασυνοριακές συναλλαγές αγαθών, υπηρεσιών, εισοδημάτων και μεταβιβάσεων
- Το **Ισοζύγιο Κίνησης Κεφαλαίων** (CP/Capital Account or Financial Account): καταγράφει τις χρηματοοικονομικές εισροές και εκροές κεφαλαίου μιας χώρας με όλον τον υπόλοιπο κόσμο (Άμεσες επενδύσεις, επενδύσεις χαρτοφυλακίου, παράγωγα, λοιπές επενδύσεις κτλ). Το Ισοζύγιο Κίνησης Κεφαλαίων περιέχει *τρεις επί μέρους λογαριασμούς:*
 - τον λογαριασμό Άμεσων Επενδύσεων,
 - τις Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου και
 - τις Λοιπές Επενδύσεις.
- Το **Ισοζύγιο Επισήμων Συναλλαγών ή Συναλλαγματικό Ισοζύγιο**: καταγράφει τις μεταβολές στα συναλλαγματικά αποθεματικά της Κεντρικής Τράπεζας (συνάλλαγμα, χρυσό, χρεόγραφα, ΕΤΔ, κτλ): Εξισωτικές συναλλαγές (γίνονται αποκλειστικά και μόνον προκειμένου να εξισορροπήσουν λογιστικά το ΙΠ της χώρας). Περιλαμβάνει τα αποθέματα χρυσού, τη συναλλαγματική θέση της χώρας στο ΔΝΤ, τα Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα της Ελλάδας, τις απαιτήσεις της ΤτΕ σε συνάλλαγμα και σε ευρώ απέναντι σε πολίτες εκτός ΕΕ κτλ.

Το **Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών** αποτελείται από το:

- **Εμπορικό Ισοζύγιο:** εδώ καταγράφονται οι εισπράξεις και πληρωμές από εξαγωγές και εισαγωγές αγαθών.

Ισοσκελισμένο ΕΙ, έλλειμμα/πλεόνασμα.

- **Ισοζύγιο Υπηρεσιών ή Ισοζύγιο Άδηλων Πόρων:** εδώ καταγράφονται οι εισπράξεις και οι πληρωμές που αναφέρονται σε υπηρεσίες και όχι σε υλικά αγαθά.

Ταξιδιωτικές, μεταφορικές, ασφαλιστικές, τραπεζικές, συμβουλευτικές και άλλες υπηρεσίες περιλαμβάνονται σε αυτό το Ισοζύγιο.

Το Ισοζύγιο Άδηλων Πόρων αποτελείται από τρεις επί μέρους λογαριασμούς:

- το Ισοζύγιο Υπηρεσιών (βλέπε παραπάνω),
- το Ισοζύγιο Εισοδημάτων (εδώ περιλαμβάνονται οι εισπράξεις μισθών ημεδαπών κατοίκων από το εξωτερικό και εισπράξεις από τόκους, μερίσματα και κέρδη που προέρχονται από επενδύσεις στο εξωτερικό και αντίστοιχα πληρωμές κατοίκων του εξωτερικού) και
- το Ισοζύγιο Μεταβιβάσεων. Αυτό περιλαμβάνει κυρίως ένα μέρος από τις εισροές από τον κοινοτικό προϋπολογισμό –ΕΚΤ και Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο - καθώς επίσης και τις εισροές από μεταναστευτικά εμβάσματα και από την άλλη τις πληρωμές της χώρας μας στον κοινοτικό προϋπολογισμό.

Διπλογραφικό Σύστημα Καταγραφής

Η καταγραφή των συναλλαγών στο Ισοζύγιο Πληρωμών γίνεται με την διπλογραφική μέθοδο.

Κάθε συναλλαγή γράφεται σαν χρέωση ή σαν πίστωση. Το ισοζύγιο πληρωμών παρακολουθεί τις ροές χρήματος.

Με το πρόσημο (+), καταγράφεται οποιαδήποτε συναλλαγή καταλήγει σε είσπραξη από το εξωτερικό. π.χ. οι εξαγωγές αγαθών, οι εισπράξεις από τουριστικές υπηρεσίες, οι εισπράξεις από την ναυτιλία, τα μεταναστευτικά εμβάσματα, οι εισροές από την Ε.Ε., οι αγορές ελληνικών μετοχών, ομολόγων κτλ, από ξένους, τα δάνεια ιδιωτών ή του δημοσίου από το εξωτερικό, η εισροή άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα.

Με το πρόσημο (-), καταγράφεται οποιαδήποτε συναλλαγή καταλήγει σε πληρωμή προς το εξωτερικό π.χ. οι εισαγωγές αγαθών, οι πληρωμές για ταξίδια Ελλήνων στο εξωτερικό, οι πληρωμές για διεθνείς μεταφορές, οι πληρωμές τόκων, μερισμάτων, royalties προς το εξωτερικό, οι αποπληρωμές δανείων, οι αγορές μετοχών, ομολόγων από το ξένες αγορές, οι καταθέσεις Ελλήνων σε τράπεζες του εξωτερικού, η εκροή άμεσων επενδύσεων στο εξωτερικό. Η μείωση των συναλλαγματικών διαθεσίμων που φυλάσσονται από την Κεντρική Τράπεζα καταγράφεται ως μείωση με πρόσημο (-).

Χρηματοδότηση του ελλείμματος στο ΙΠ

- Μείωση ελλείμματος διαμέσου αύξησης των εξαγωγών ή/και μείωσης των εισαγωγών
- Προσφυγή σε δανεισμό: αρνητική εξέλιξη
- Χρηματοδότηση του ελλείμματος διαμέσου της εισροής κεφαλαίων για επενδυτικούς σκοπούς (αλλά τι είδους επενδύσεις; Επενδύσεις χαρτοφυλακίου με κερδοσκοπικά χαρακτηριστικά - μετοχές, κρατικά χρεόγραφα, αμοιβαία κεφάλαια - ή άμεσες παραγωγικές επενδύσεις)

	Πίστωση (+)	Παράδειγμα	Χρέωση (-)	Παράδειγμα
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (CA)	Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	Η Ελλάδα εξάγει φέτα στην Αγγλία	Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	Η Ελλάδα εισάγει τσένταρ από την Αγγλία
	Δαπάνη τουριστών στη χώρα	Ο John κάνει διακοπές στην Κρήτη	Δαπάνη τουριστών στο εξωτερικό	Ο Γιώργος κάνει διακοπές στο Λονδίνο
	Εισόδημα ημεδαπών από εργασία και αποδόσεις επενδύσεων (άμεσες επενδύσεις, επενδύσεις χαρτοφυλακίου και λοιπές επενδύσεις) στο εξωτερικό	- Ο Γιώργος ζει στην Ελλάδα και εργάζεται για μία αγγλική εταιρία. - Ο Γιώργος εισπράττει μέρισμα από μετοχές σε μία αγγλική εταιρία	Αμοιβές αλλοδαπών από εργασία και αποδόσεις επενδύσεων (άμεσες επενδύσεις, επενδύσεις χαρτοφυλακίου και λοιπές επενδύσεις) στη χώρα	- Ο John κάτοικος Λονδίνου απασχολείται για 6 μήνες σε μια εταιρία στην Αθήνα - Μία αγγλική εταιρία εισπράττει από το παράρτημα της στην Ελλάδα τα κέρδη της
	Μονομερείς μεταβιβάσεις (πληρωμές από το εξωτερικό)	Η ΕΕ μεταβιβάζει κονδύλια για τη συγχρηματοδότηση του ΕΣΠΑ	Μονομερείς μεταβιβάσεις (πληρωμές προς το εξωτερικό)	Ο Γιώργος στέλνει χρήματα στο γιο του που σπουδάζει στο Λονδίνο
Ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών (CP)	Εισροή άμεσων επενδύσεων (απόκτηση ≥10% μετοχών επιχείρησης, επανεπένδυση κερδών)	- Η Heineken εξαγοράζει την Αθηναϊκή ζυθοποιία - Η BIC δημιουργεί κέντρο έρευνας και ανάπτυξης στην Ελλάδα	Εκροή άμεσων επενδύσεων (απόκτηση ≥10% μετοχών επιχείρησης, επανεπένδυση κερδών)	Η Εθνική Τράπεζα εξαγοράζει τη Finasbank στην Τουρκία
	Εισροή επενδύσεων χαρτοφυλακίου (μετοχές και χρεόγραφα)	Ο John αγοράζει ομόλογα του ελληνικού δημοσίου	Εκροή επενδύσεων χαρτοφυλακίου (μετοχές και χρεόγραφα)	Ο Γιώργος αγοράζει μετοχές της Lloyds
	Εισροή λοιπών επενδύσεων		Εκροή λοιπών επενδύσεων	Ο Γιώργος μεταφέρει τα χρήματά του στην Lloyds
Συναλλαγματικά διαθέσιμα (OR)	Αύξηση των συναλλαγματικών διαθεσίμων		Μείωση των συναλλαγματικών διαθεσίμων	

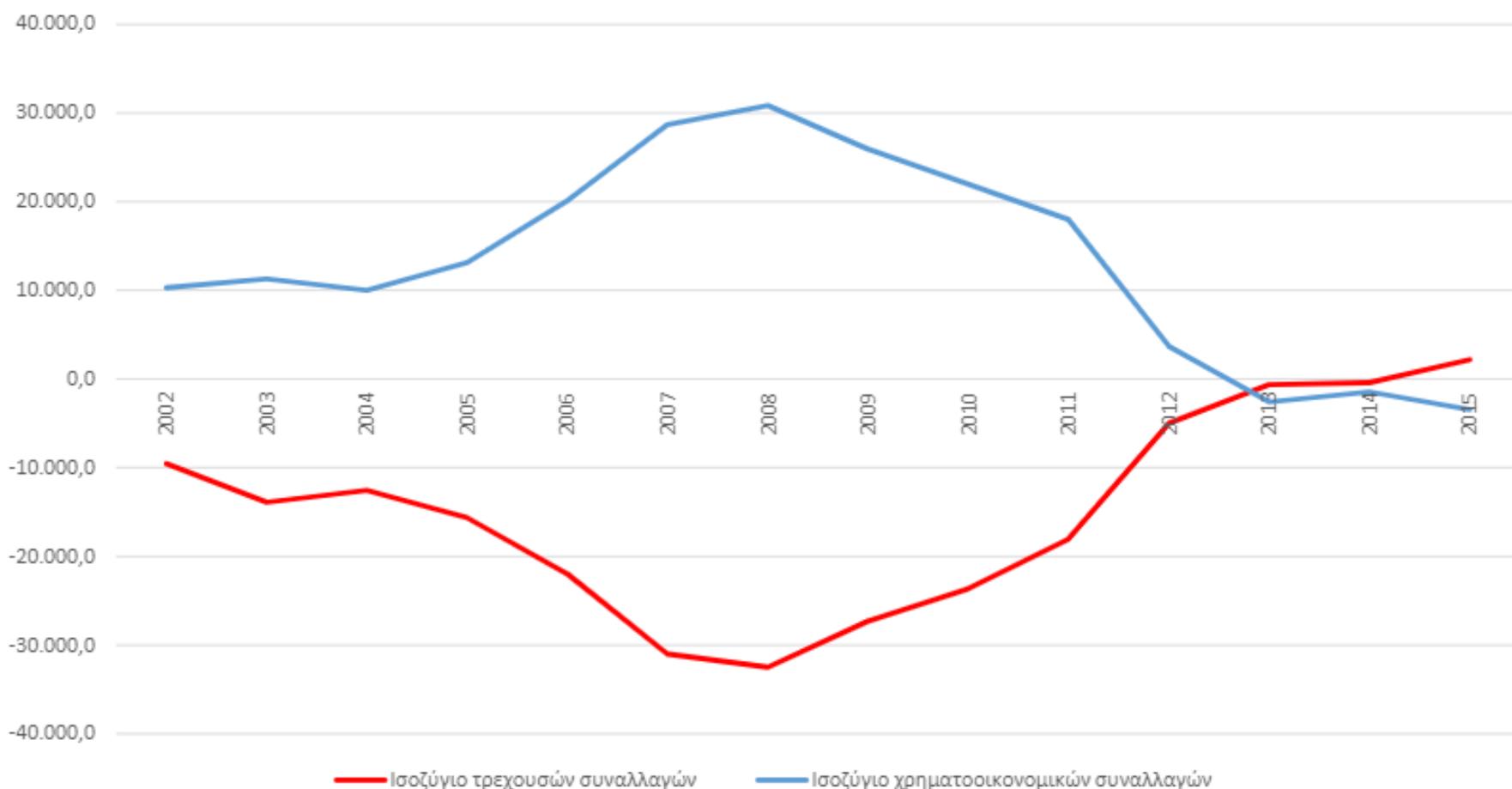
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (σε εκατ. ευρώ)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Ισοζύγιο τρεχουσών συνιγών	-10.717,1	-14.743,6	-23.758,6	-32.602,2	-34.797,7	-25.818,7	-22.506,0	-20.633,5	-4.615,1	1.396,7
Εμπορικό Ισοζύγιο	-25.436,0	-27.559,1	-35.286,1	-41.499,2	-44.048,8	-30.767,3	-28.279,7	-27.229,0	-19.619,1	-17.229,5
1.1 Εξαγωγές αγαθών	12.653,2	14.200,7	16.154,4	17.445,5	19.812,9	15.317,9	17.081,5	20.230,6	22.020,6	22.534,7
1.1.1 Εμπορεύματα	11.979,0	13.448,7	15.288,1	16.586,0	17.249,8	13.422,5	15.472,4	18.729,7	20.171,3	20.849,7
1.1.2 Επεξεργασία αγαθών	18,3	34,2	35,2	40,4	23,2	16,4	9,4	9,6	10,1	10,5
1.1.3 Επισκευές	73,4	85,0	81,1	124,1	159,0	182,3	153,8	128,1	126,9	150,8
1.1.4 Προμήθειες εφοδίων	582,5	634,8	749,9	695,0	2.380,9	1.696,7	1.446,0	1.363,2	1.712,2	1.723,7
1.2 Εισαγωγές αγαθών	38.089,2	41.759,8	51.440,5	58.944,7	63.861,7	46.085,2	45.361,2	47.459,6	41.639,7	39.764,2
1.1.1 Εμπορεύματα	37.726,9	41.317,8	50.447,6	57.945,2	62.324,0	44.996,2	44.053,7	45.554,8	39.504,3	37.615,6
1.1.2 Επεξεργασία αγαθών	42,4	38,9	44,6	47,1	39,8	33,9	28,3	35,2	14,8	8,4
1.1.3 Επισκευές	84,1	117,6	291,0	218,7	265,5	165,5	125,1	110,6	106,8	172,1
1.1.4 Προμήθειες εφοδίων	235,8	285,5	657,4	733,6	1.232,4	889,6	1.153,9	1.759,0	2.013,7	1.968,1
Ισοζύγιο υπηρεσιών	15.466,8	15.391,3	15.337,1	16.591,8	17.135,6	12.640,1	13.248,4	14.629,6	15.138,9	16.978,8
1.3 Εξαγωγές υπηρεσιών	26.742,5	27.253,6	28.364,1	31.337,4	34.086,1	26.983,5	28.477,8	28.609,2	27.526,4	27.959,6
1.3.1 Ταξιδιωτικό	10.347,8	10.729,5	11.358,7	11.319,2	11.635,9	10.400,1	9.611,3	10.504,7	10.442,4	12.152,4
1.3.2 Μεταφορές	13.307,0	13.871,5	14.324,7	16.939,2	19.188,3	13.552,1	15.418,4	14.096,6	13.287,4	12.090,0
1.3.3 Λοιπές υπηρεσίες	3.087,8	2.652,6	2.682,7	3.078,9	3.241,9	3.031,2	3.448,1	4.007,9	3.796,6	3.717,2
1.4 Εισαγωγές υπηρεσιών	11.275,7	11.862,3	13.027,0	14.745,6	16.930,5	14.343,4	15.229,4	13.979,6	12.387,5	10.980,8
1.4.1 Ταξιδιωτικό	2.310,4	2.445,7	2.382,8	2.485,7	2.679,3	2.424,8	2.156,0	2.266,5	1.843,8	1.835,2
1.4.2 Μεταφορές	5.728,4	6.237,6	6.991,4	7.771,3	9.316,0	7.073,3	8.155,4	7.234,4	6.328,1	5.553,0
1.4.3 Λοιπές υπηρεσίες	3.236,9	3.179,0	3.652,8	4.488,7	4.935,6	4.845,1	4.917,9	4.478,7	4.215,3	3.592,4
Ισοζύγιο εισοδημάτων	-4.377,4	-5.675,9	-7.209,2	-9.286,1	-10.643,1	-8.984,4	-7.673,8	-8.594,8	-1.566,5	-2.818,9
1.5 Ισοζύγιο εισοδημάτων - εισπράξεις	2.810,6	3.273,5	3.529,0	4.558,4	5.573,1	4.282,8	4.009,3	3.322,1	3.832,1	3.542,3
1.5.1 Αμοιβές μισθοί	280,1	287,2	318,3	366,9	344,6	294,5	199,7	188,0	200,8	209,3
1.5.2 Άμεσες επενδύσεις	465,2	528,4	444,9	547,2	609,8	540,1	790,7	315,0	909,6	718,6
1.5.3 Επενδύσεις χαρτοφυλακίου	1.276,7	1.380,7	1.463,5	1.940,4	2.037,4	2.071,4	2.009,3	1.909,7	1.838,5	1.799,1
1.5.4 Λοιπές επενδύσεις	788,6	1.077,2	1.302,5	1.704,0	2.581,3	1.377,0	1.009,6	909,4	885,2	815,4
1.6 Ισοζύγιο εισοδημάτων - πληρωμές	7.188,0	8.949,4	10.738,2	13.844,5	16.216,2	13.267,2	11.683,1	11.916,9	5.398,6	6.361,2
1.6.1 Αμοιβές μισθοί	188,9	219,7	280,6	332,7	410,2	411,8	470,0	468,0	453,0	453,0
1.6.2 Άμεσες επενδύσεις	1.052,5	1.372,7	1.239,0	1.581,8	1.372,1	485,5	-654,3	-1.537,0	-2.708,5	-438,8
1.6.3 Επενδύσεις χαρτοφυλακίου	4.116,6	5.453,8	6.529,6	7.976,2	9.010,0	8.934,8	8.542,6	7.495,2	3.185,9	2.578,5
1.6.4 Λοιπές επενδύσεις	1.830,0	1.903,2	2.689,0	3.953,9	5.423,9	3.435,0	3.417,2	5.488,8	4.453,3	3.768,5
Ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων	3.628,9	3.100,4	3.400,0	1.591,2	2.758,6	1.292,6	198,9	560,8	1.431,6	4.466,2
1.7 Ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων - εισπράξεις	6.356,1	6.876,3	6.847,6	6.608,1	6.882,8	5.380,8	4.654,3	4.435,0	5.125,6	7.687,8
1.7.1 Γενική κυβέρνηση	4.080,3	4.615,4	4.462,5	4.361,0	4.679,0	3.527,9	3.188,5	3.254,9	4.060,3	6.410,7
1.7.2 Λοιποί τομείς	2.276,0	2.260,9	2.385,1	2.246,9	2.203,8	1.852,7	1.465,8	1.180,1	1.065,3	1.277,1
1.8 Ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων - πληρωμές	2.727,2	3.775,9	3.447,6	5.016,9	4.124,2	4.088,2	4.455,4	3.874,2	3.694,0	3.221,6
1.8.1 Γενική κυβέρνηση	2.216,9	2.921,5	2.472,8	3.825,6	2.717,6	2.679,8	2.660,4	2.485,4	2.647,9	2.433,1
1.8.2 Λοιποί τομείς	510,3	854,4	974,9	1.191,4	1.406,6	1.408,4	1.595,0	1.388,8	1.046,3	788,7
2. Ισοζύγιο κεφαλαικών μεταβιβάσεων	2.386,0	2.048,6	3.041,1	4.332,3	4.091,0	2.017,5	2.071,5	2.671,8	2.327,5	3.040,8
2.1 Εισπράξεις	2.618,3	2.324,9	3.310,8	4.673,9	4.637,6	2.328,2	2.356,2	2.932,7	2.564,6	3.380,5
2.1.1 Γενική κυβέρνηση	2.464,0	2.137,2	3.116,4	4.401,4	4.241,8	2.133,2	2.239,3	2.798,5	2.486,1	3.298,9
2.1.2 Λοιποί τομείς	154,3	187,7	194,4	272,4	395,9	195,0	116,9	134,2	78,7	81,7
2.2 Πληρωμές	232,3	276,4	269,6	341,6	547,1	310,8	284,7	260,8	237,0	340,0
2.2.1 Γενική κυβέρνηση	69,8	22,9	32,3	26,8	192,0	14,5	15,8	12,7	13,5	9,7
2.2.2 Λοιποί τομείς	162,3	253,5	237,3	314,7	355,1	296,3	268,9	248,1	223,3	330,2
3. Ισοζύγιο χρημ/κών συνιγών	8.098,1	12.606,6	20.454,2	27.570,3	29.914,2	24.395,4	20.853,9	17.838,1	2.658,1	-3.607,6
3.1 Άμεσες επενδύσεις	863,5	-679,1	1.044,3	-2.289,9	1.420,6	274,6	-927,0	-452,6	827,4	2.405,5
3.1.1 Κατοίκων στο εξωτερικό	-828,9	-1.180,3	-3.224,5	-3.832,8	-1.650,4	-1.479,3	-1.176,2	-1.274,9	-527,3	472,0
3.1.2 Μη κατοίκων στην Ελλάδα	1.692,6	501,2	4.268,6	1.542,8	3.071,1	1.753,8	249,2	822,3	1.354,4	1.933,3
3.2 Επενδύσεις χαρτοφυλακίου	13.727,5	7.322,7	8.115,3	17.441,8	16.427,9	22.663,7	-20.855,0	-19.778,3	-99.903,9	-6.583,2
3.2.1 Απαιτήσεις	-11.489,4	-18.459,8	-6.961,1	-16.351,0	-268,9	-8.973,1	13.278,4	4.139,0	-58.086,1	1.023,5
3.2.2 Υποχρεώσεις	25.216,8	25.782,3	15.076,7	33.792,8	16.697,1	31.636,6	-34.133,6	-23.917,3	-41.817,8	-7.606,8
3.3 Λοιπές επενδύσεις	-9.104,2	5.914,0	11.518,5	12.740,8	12.094,5	1.563,1	42.538,8	38.050,0	101.744,0	677,0
3.3.1 Απαιτήσεις	-6.215,8	-6.301,5	-5.850,9	-16.266,0	-27.823,4	-23.875,7	7.658,7	7.638,7	13.863,4	17.492,1
3.3.2 Υποχρεώσεις	-2.888,1	12.215,4	17.369,6	29.006,6	39.917,9	25.438,9	34.880,2	30.411,3	87.880,7	-16.814,9
3.4 Μεταβολή συναλλαγματικών διαθεσίμων	2.611,0	49,0	-224,0	-322,0	-29,0	-106,0	97,0	19,0	-9,0	-107,0
4. Τακτοποιητέα στοιχεία	232,9	88,5	263,2	699,7	792,6	-594,1	-419,4	123,6	-370,8	-829,7

		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΙΓΩΝ (I.A+I.B+I.Γ+I.Δ)	-11.168	-15.117	-14.935	-17.673	-25.024	-35.342	-36.566	-29.322	-22.648	-17.829	-6.646	-2.588	-1.317	-1.438	-3.050	-3.406	-5.232	-2.560
	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (I.A + I.B)	-12.916	-14.990	-14.187	-15.097	-21.215	-27.647	-28.681	-21.631	-15.174	-9.796	-6.512	-3.928	-2.385	-1.084	-1.662	-1.790	-3.184	-1.717
I.A	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΓΑΘΩΝ (I.A.1- I.A.2)	-22.525	-25.185	-28.181	-29.364	-35.205	-42.787	-44.363	-33.136	-27.270	-23.391	-20.351	-19.672	-20.630	-17.666	-17.960	-19.833	-22.489	-22.833
	ΙΣΟΖΥΓΙΟ καυσίμων	-3.632	-4.131	-4.316,7	-6.297	-7.288	-6.852	-9.821	-5.645	-7.225	-8.169	-8.188	-7.145	-6.446	-4.134	-2.985	-3.717	-5.180	-5.040
	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΓΑΘΩΝ χωρίς καύσιμα	-18.893	-21.053	-23.864	-23.067	-27.916	-35.935	34.542	-27.491	-20.045	-15.221	-12.163	-12.527	-14.183	-13.531	-14.974	-16.116	-17.308	-17.792
	ΙΣΟΖΥΓΙΟ πλοίων	443	183	181	-708	-3.152	-5.428	-4.674	-3.305	-758	-208	-436	-6	-96	-84	31	-39	-56	-345
	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΓΑΘΩΝ χωρίς πλοία	-22.969	25.369	-28.363	28.656	-32.052	-37.359	-39.689	-29.830	-26.512	-23.183	-19.914	-19.666	-20.533	-17.581	-17.991	-19.794	-22.432	-22.488
	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΓΑΘΩΝ χωρίς καύσιμα και πλοία	-19.336	-21.237	-24.046	-22.358	-24.764	-30.506	-29.868	-24.185	-19.286	-15.013	-11.726	-12.520	-14.087	-13.447	-15.006	-16.076	-17.251	-17.447
I.A.1	Εξαγωγές αγαθών	11.184	11.719	13.566	15.160	17.705	20.624	21.921	17.721	20.220	23.026	26.426	26.187	26.150	24.805	24.613	28.040	32.372	32.433
	Καύσιμα	734	695	842	1.280	2.018	2.607	3.358	2.771	4.438	5.903	9.177	9.225	9.039	6.643	6.162	7.887	10.016	9.078
	Πλοία (πωλήσεις) Αγαθά χωρίς καύσιμα και πλοία	531	260	1.291	1.602	1.631	2.275	1.582	771	117	72	182	83	100	144	119	102	130	91
	9.919	10.763	11.431	12.278	14.055	15.741	16.981	14.178	15.664	17.051	17.066	16.878	17.010	18.017	18.330	20.050	22.225	23.263	
I.A.2	Εισαγωγές αγαθών	33.710	36.905	41.747	44.525	52.911	63.412	66.284	50.857	47.491	46.418	46.778	45.860	46.780	42.471	42.573	47.874	54.861	55.266
	Καύσιμα	4.367	4.827	5.159	7.577	9.306	9.459	13.179	8.416	11.664	14.073	17.366	16.370	15.485	10.777	9.148	11.605	15.197	14.119
	Πλοία (αγορές) Αγαθά χωρίς καύσιμα και πλοία	87	76	1.109	2.310	4.784	7.703	6.256	4.077	876	280	619	89	196	229	88	141	187	436
	29.255	32.001	35.478	34.637	38.820	46.248	46.849	38.363	34.951	32.064	28.792	29.399	31.098	31.464	33.337	36.127	39.476	40.711	
I.B	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (I.B.1- I.B.2)	9.609	10.195	13.994	14.267	13.990	15.139	15.681	11.504	12.096	13.595	13.839	15.744	18.244	16.581	16.297	18.043	19.304	21.115
I.B.1	Εισπράξεις	21.180	21.468	26.799	27.322	28.419	31.417	34.150	27.099	28.541	28.636	27.561	28.045	31.051	31.650	29.795	33.661	37.159	40.162
	Ταξιδιωτικό	10.284	9.495	10.347	10.729	11.356	11.319	11.635	10.400	9.611	10.504	10.442	12.152	13.393	14.125	13.206	14.630	16.085	18.178
	Μεταφορές	8.532	9.580	13.313	13.879	14.321	16.920	19.131	13.517	15.361	14.043	13.231	12.060	13.130	13.663	12.574	14.473	16.629	17.303
	Λοιπές υπηρεσίες	2.363	2.392	3.138	2.713	2.741	3.177	3.382	3.181	3.568	4.087	3.887	3.832	4.527	3.860	4.013	4.557	4.443	4.680
I.B.2	Πληρωμές	11.571	11.273	12.805	13.054	14.429	16.277	18.468	15.594	16.445	15.041	13.722	12.301	12.806	15.068	13.497	15.617	17.854	19.046
	Ταξιδιωτικό	2.548	2.136	2.310	2.445	2.382	2.485	2.679	2.424	2.156	2.266	1.843	1.835	2.076	2.037	2.005	1.904	2.191	2.743
	Μεταφορές	5.941	5.942	6.884	7.102	7.888	8.826	10.353	7.962	9.037	8.007	7.328	6.496	6.279	9.374	7.988	9.520	11.044	11.377

	Λοιπές υπηρεσίες	3.080	3.194	3.611	3.506	4.157	4.966	5.435	5.207	5.251	4.767	4.549	3.969	4.450	3.656	3.503	4.192	4.619	4.925
II	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (II.1 - II.2)	1.633	1.239	2.386	2.048	3.041	4.332	4.090	2.017	2.071	2.671	2.327	3.040	2.510	1.988	1.035	914	353	679
III	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΧΡΗΜΙΚΩΝ ΣΥΝΓΩΝ (III.A+III.B+III.Γ+III.Δ)	-10.310	11.302	-10.011	-13.140	20.134	28.663	-30.829	-25.943	-21.450	-16.020	-3.068	1.457	1.825	1.582	-873	-1.949	-3.923	-355
III.A	ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ *	643,0	-764	-863	679	-1.044	2.290	-1.420	-274	926	452	-826	-2.713	250	279	-4.004	-2.935	-2.960	-3.745
	Αποτάξεις	758,9	431	862	1.206	3.231	3.833	1.972	1.741	1.291	1.287	524	-534	2.275	1.426	-1.551	143	437	380
	Υποχρεώσεις	115,9	1.195	1.726	527	4.275	1.542	3.393	2.016	364	835	1.351	2.179	2.025	1.146	2.452	3.078	3.398	4.126
III.B	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ*	-10.937	-12.334	-13.727	-7.322	-8.115	-17.441	-16.428	-22.663	20.855	19.778	99.903	6.583	6.978	8.348	9.622	-20.117	73	24.231
	Αποτάξεις	2.230	8.737	11.489	18.459	6.961	16.351	268	8.973	-13.278	-4.139	58.086	-1.023	8.910	6.996	7.059	-19.392	1.377	25.927
	Υποχρεώσεις	13.167	21.071	25.216	25.782	15.076	33.792	16.696	31.636	-34.133	-23.917	-41.817	-7.606	1.932	-1.352	-2.563	725	1.303	1.695
III.Γ	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΛΟΙΠΕΣ *	-1.998	6.204	7.191	-6.448	-11.198	-13.833	-13.009	-3.843	-43.134	-36.232	102.159	-2.519	-5.858	-7.400	-7.073	20.986	-966	-20.925
	Αποτάξεις	8.257	3.569	4.159	6.985	6.491	16.403	27.694	20.478	881	4.894	-18.325	-19.962	-5.624	12.402	-15.512	-11.744	-5.801	-1.609
	Υποχρεώσεις	10.256	-2.635	-3.031	13.433	17.689	30.236	40.703	24.321	44.016	41.126	83.833	-17.443	233	19.802	-8.438	-32.731	-4.835	19.315
	(Δάνεια γενικής κυβέρνησης)	-4.510	-2.618	-1.027	-447	-447	-2.341	-572	2.865	29.978	39.873	109.093	30.061	4.000	11.921	6.492	5.693	19.555	-4.444
III.Δ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ**	1.983	-4.409	-2.611	-49	224	322	29	838	-97	-19	14	107	456	354	581	118	-70	84
IV	ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΤΕΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (I+II - III +IV=0)	-775	2.575	2.538	2.483	1.848	2.347	1.646	1.362	-872	-862	1.251	1.004	632	1.031	1.140	542	955	1.525

Ισοζύγιο πληρωμών Ελλάδος 2002-2015*

Με το νέο τρόπο κατάρτισης / οι κινήσεις της κεντρικής τράπεζας έχουν ενσωματωθεί στο λογαριασμό χρηματοοικονομικών συναλλαγών.

Συνάλλαγμα και Συναλλαγματική Ισοτιμία

Συναλλαγματική ισοτιμία με άμεση αναφορά (ΣιμΑΑ) είναι η τιμή μιας (1) μονάδας ξένου νομίσματος σε μονάδες εγχώριου νομίσματος.

Παράδειγμα: $E = \text{Ευρώ}/\text{\$}$, πχ $E = \text{Ευρώ}/\text{\$} = 0,91$. Αυτό σημαίνει ότι για να αγοράσουμε 1 $\text{\$}$ πρέπει να δώσουμε 0,91 ευρώ.

Η συναλλαγματική ισοτιμία με έμμεση αναφορά (d) μας δείχνει πόσες μονάδες ξένου νομίσματος μπορεί να αγοράσει μία (1) μονάδα εγχώριου νομίσματος.
 $d = 1/E = \text{\$/Ευρώ} \Rightarrow 1/E = 1/0,91 = 1,10$. Αυτό σημαίνει ότι με 1 αγοράζουμε 1,10 $\text{\$}$.

Όταν έχουμε αύξηση της άμεσης συναλλαγματικής ισοτιμίας (E) το εγχώριο νόμισμα υποτιμάται (κάτι που σημαίνει ότι ανατιμάται το ξένο νόμισμα), ενώ όταν έχουμε μείωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας, τότε το εγχώριο νόμισμα ανατιμάται (κάτι που σημαίνει ότι υποτιμάται το ξένο νόμισμα).

Π.χ. αν από $E = \text{Ευρώ}/\text{\$} = 0,91$ πάμε σε $E = 0,95$, τότε θα δίνουμε περισσότερα από ό,τι πριν για να αγοράσουμε το ίδιο πράγμα, την ίδια ποσότητα ξένου νομίσματος, δηλ. ένα δολάριο 1 $\text{\$}$. Άρα υποτιμάται το εγχώριο νόμισμα την ίδια στιγμή που ανατιμάται το δολάριο.

Άλλοι ορισμοί

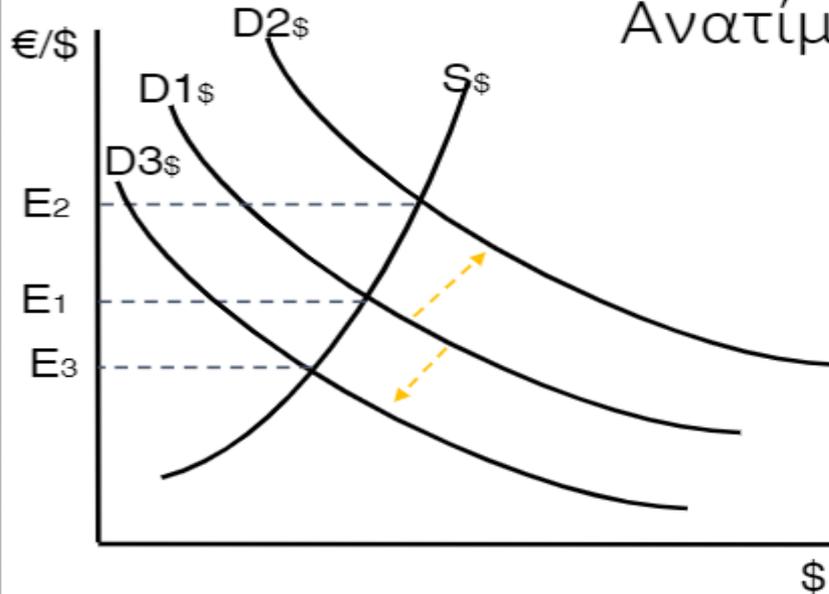
Συναλλαγματικό Spread είναι η διαφορά μεταξύ της τιμής στην οποία είναι διατεθειμένος ένας έμπορος συναλλάγματος (πχ μία τράπεζα) να αγοράσει ένα ξένο νόμισμα και της τιμής στην οποία είναι διατεθειμένος να πουλήσει ένα νόμισμα. Spread = τιμή πώλησης - τιμή αγοράς τιμή αγοράςΧ100

Σταυρωτή ισοτιμία είναι η συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ δύο νομισμάτων η οποία υπολογίζεται βάσει της ισοτιμίας των δύο νομισμάτων απέναντι σε ένα τρίτο (πρωτεύων) νόμισμα. Χρησιμοποιείται συνήθως για τον υπολογισμό της ΣΙμΑΑ μεταξύ νομισμάτων που δεν έχουν ιδιαίτερη ρευστότητα και συναλλαγές μεταξύ τους. Παράδειγμα: έστω ΣΙμΑΑ = Νόμισμα Α/Ευρώ=0,05 και ΣΙμΑΑ = Νόμισμα Β/Ευρώ=0,10, τότε ΣΙμΑΑ =Νόμισμα Α/Νόμισμα Β=0,05/0,10=0,5

Προθεσμιακή συναλλαγματική ισοτιμία. Στην προθεσμιακή αγορά συναλλάγματος το ποσό συναλλάγματος παραδίδεται στον αγοραστή σε μελλοντική στιγμή (π.χ. 1,3,6,12 μήνες) με προσυμφωνημένη συναλλαγματική ισοτιμία (προθεσμιακή) E_f . Ποσοστό ανταλλαγής SW είναι η ποσοστιαία διαφορά μεταξύ τρέχουσας και προθεσμιακής E_f . Δηλαδή $SW = E_f - E/E$. Η προθεσμιακή αγορά μας δείχνει τις προσδοκίες για τη διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Αν $E_f > E$, τότε SW είναι μεγαλύτερο του μηδενός (πριμ), οπότε αυτό υποδηλώνει εκτίμηση υποτίμησης του εγχώριου νομίσματος. Αντίθετα αν $E_f < E$, τότε SW είναι μικρότερο του μηδενός (προεξόφληση), κάτι που υποδηλώνει εκτίμηση ανατίμησης του εγχώριου νομίσματος.

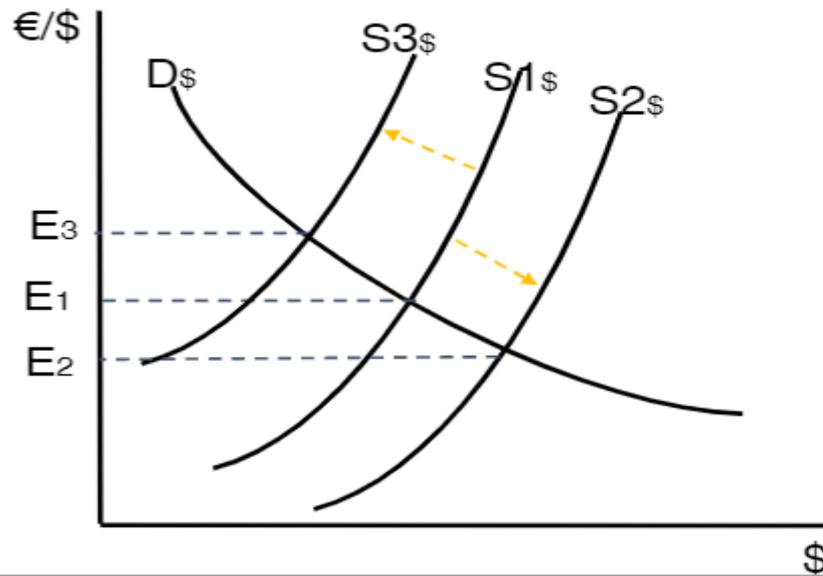
Προσφορά και Ζήτηση Συναλλάγματος και μεταβολές της Συναλλαγματικής Ισοτιμίας

Ανατίμηση - Υποτίμηση

Μία αύξηση της ζήτησης για το ξένο νόμισμα ($D1^{\$} \rightarrow D2^{\$}$) αυξάνει τη συναλλαγματική ισοτιμία ($E1 \rightarrow E2$) και υποτιμά το εγχώριο νόμισμα.

Μία μείωση της ζήτησης για το ξένο νόμισμα ($D1^{\$} \rightarrow D3^{\$}$) μειώνει τη συναλλαγματική ισοτιμία και ανατιμά το εγχώριο νόμισμα ($E1 \rightarrow E3$)

Μία αύξηση της προσφοράς για το ξένο νόμισμα ($S1^{\$} \rightarrow S2^{\$}$) μειώνει τη συναλλαγματική ισοτιμία ($E1 \rightarrow E2$) και ανατιμά το εγχώριο νόμισμα.

Μία μείωση της προσφοράς για το ξένο νόμισμα ($S1^{\$} \rightarrow S3^{\$}$) αυξάνει τη συναλλαγματική ισοτιμία ($E1 \rightarrow E3$) και υποτιμά το εγχώριο νόμισμα.

Πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία

- Η πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία R λαμβάνει υπόψη της το επίπεδο των τιμών στις 2 χώρες.
- Υπολογίζεται από την ονομαστική ισοτιμία και το λόγο του επιπέδου τιμών στην αλλοδαπή P_w προς το επίπεδο εγχώριων τιμών P

$$R = E \frac{P^{World}}{P} \pi \chi \quad R_{\text{€}/\$} = E_{\text{€}/\$} \frac{P_{\$}}{P_{\text{€}}}$$

- $E \uparrow \rightarrow R \uparrow$ $P \uparrow \rightarrow R \downarrow$ $P_w \uparrow \rightarrow R \uparrow$
- Επιδράσεις στην ανταγωνιστικότητα:

Αν αυξηθεί η ονομαστική συναλλαγματική ισοτιμία $\text{€}/\$$ ή

Αν μειωθούν οι τιμές των προϊόντων στην ευρωζώνη $P_{\text{€}} \downarrow$ ή

Αν αυξηθούν οι τιμές των προϊόντων στις ΗΠΑ $P_{\$} \uparrow$

- ✓ Θα υποτιμηθεί η πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία $R_{\text{€}/\$} \uparrow$
- ✓ Και θα βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα της ευρωζώνης έναντι των ΗΠΑ
- Όταν η πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία $R_{\text{€}/\$}$ είναι μικρότερη από το 1, τότε λέμε ότι το € είναι υπερτιμημένο έναντι του \$
- Όταν η πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία $R_{\text{€}/\$}$ υπερβαίνει το 1 και οι τιμές, τότε λέμε ότι το ευρώ είναι υποτιμημένο έναντι του \$

Ισοτιμία Αγοραστικής Δύναμης

- Η συναλλαγματική ισοτιμία που εξισώνει την εγχώρια και διεθνή αγοραστική δύναμη ενός νομίσματος λέγεται **απόλυτη ισοτιμία αγοραστικής δύναμης**. Βασίζεται στο **νόμο της μίας τιμής** βάσει του οποίου μια μονάδα οποιουδήποτε νομίσματος θα πρέπει να αγοράζει την ίδια ποσότητα αγαθών σε κάθε χώρα. Αν οι τιμές διαφέρουν θα γίνει αρμπιτράζ μέσω εμπορίου. Ουσιαστικά είναι η E^{PPP} η οποία θέτει την R στο 1.
- Άρα $R = E^{PPP} \frac{P^{World}}{P} = 1. \Rightarrow E^{PPP} = \frac{P}{P^{World}}$
- Όταν η πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία $R_{\text{€}/\$}$ είναι μικρότερη από το 1, τότε λέμε ότι το € είναι υπερτιμημένο έναντι του \$
- Όταν η πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία $R_{\text{€}/\$}$ υπερβαίνει το 1, τότε λέμε ότι το ευρώ είναι υποτιμημένο έναντι του \$
- Μία εφαρμογή της ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης είναι ο **δείκτης Big Mac** του Economist. Δεδομένου ότι υπάρχουν Mc Donald στις περισσότερες χώρες και το Big Mac φτιάχνεται παντού με τα ίδια υλικά, συγκρίνοντας την τιμή του Big Mac σε \$ μπορούμε να δούμε αν τα νομίσματα είναι υπερτιμημένα ή ανατιμημένα.

Διαταραχές στο Ισοζύγιο Πληρωμών

1) Το πρώτο αίτιο έχει να κάνει με την άσκηση **διαφορετικής νομισματικής πολιτικής** στο εσωτερικό από αυτή που ακολουθούν οι χώρες με τις οποίες ένα κράτος συναλλάσσεται .Αν για παράδειγμα μια χώρα εφαρμόζει επεκτατική νομισματική πολιτική τη στιγμή που οι άλλες χώρες δεν κινούνται ανάλογα , τότε θα προκληθεί αύξηση των εισαγωγών , που συνεπάγεται αύξηση της ζήτησης για χρυσό και συνάλλαγμα τα οποία θα εισρεύσουν στις χώρες με τη σταθερή νομισματική πολιτική .

2) Το δεύτερο έχει να κάνει με μεταβολές στις **συνθήκες προσφοράς**. Πρόκειται για όλα εκείνα τα αίτια που δημιουργούν προβλήματα στο ισοζύγιο πληρωμών από την πλευρά της προσφοράς αγαθών και υπηρεσιών .Σ' αυτά συγκαταλέγονται εκτός από τις διακυμάνσεις στην παραγωγή , λόγω καιρικών ή άλλων εποχιακών μεταβολών , οι μεταβολές στις προτιμήσεις των καταναλωτών ,η τεχνολογική εξέλιξη με την εμφάνιση νέων προϊόντων και την ταυτόχρονη εξαφάνιση παλαιών, η μείωση του παραγωγικού δυναμικού, οι μεταβολές στο εργατικό δυναμικό κ.α.

3) Το τρίτο αίτιο έχει να κάνει με μεταβολές στις **συνθήκες ζήτησης** . Ελλείμματα και πλεονάσματα στο ισοζύγιο πληρωμών είναι δυνατό να δημιουργηθούν και με την αύξηση της ζήτησης για εισαγόμενα προϊόντα ή και από περιορισμούς στις εισαγωγές εναντίον αλλοδαπών προϊόντων .

Αιτίες για το έλλειμμα στο Ισοζύγιο Πληρωμών της Ελλάδας

1. Η ψευδαίσθηση ότι τα ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών εντός μιας νομισματικής ένωσης δεν έχουν σημασία, εν μέρει διότι εξαλείφεται η δυνατότητα κερδοσκοπικών επιθέσεων στο εθνικό νόμισμα.

Η εμπειρία της Ελλάδος, όπως και άλλων χωρών της Νότιας Ευρώπης, έχει δείξει ότι η άποψη αυτή είναι υπερβολικά αισιόδοξη. Τα ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών συνοδεύονταν συνήθως στις χώρες αυτές από συσσώρευση εξωτερικού χρέους. Τα υψηλά και παρατεταμένα ελλείμματα δημιουργούν εξωτερικό χρέος, το οποίο μπορεί να αναπτύξει μια ασταθή δυναμική, δηλαδή να αυξάνεται συνεχώς ως ποσοστό του ΑΕΠ ή, με άλλα λόγια, ως ποσοστό της παραγωγικής ικανότητας της χώρας. Αυτή ακριβώς η δυναμική, σε συνδυασμό με τη δυναμική του δημόσιου χρέους (είτε εγχώριου είτε εξωτερικού), καταρρίπτει οριστικά την άποψη ότι οι κερδοσκοπικές επιθέσεις είναι δυνατόν να εκλείψουν με τη συμμετοχή σε μια νομισματική ένωση.

2. Στήριξη της ανάπτυξης στην εσωτερική ζήτηση με ενίσχυση της κυκλικότητας.

Η αύξηση της ζήτησης ήταν το αποτέλεσμα: **Πρώτον**, της επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής, η οποία καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου μετά την ένταξη της χώρας στη ζώνη του ευρώ υπήρξε προκυκλική. **Δεύτερον**, της ενιαίας νομισματικής πολιτικής, η οποία εκ των πραγμάτων ήταν για την Ελλάδα περισσότερο χαλαρή από ό,τι για τις περισσότερες χώρες της ζώνης του ευρώ λόγω της διαφοράς πληθωρισμού, που συνεπάγεται χαμηλότερα πραγματικά επιτόκια. **Τρίτον**, της εισροής σημαντικών πόρων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΕ. **Τέταρτον**, της υπερβολικής αντίδρασης των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων στις θετικές συνθήκες που διαμορφώθηκαν στη χρηματοπιστωτική αγορά με την ολοκλήρωση της απελευθέρωσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος και, πέμπτον, του ευνοϊκού διεθνούς περιβάλλοντος.

3. Δυνατότητα σύγκλισης.

Οι χώρες που υστερούν σε επίπεδο ανάπτυξης εντείνουν τις προσπάθειές τους για να προσεγγίσουν τις ανεπτυγμένες χώρες. Η δυνατότητα σύγκλισης των χωρών αυτών προς τις περισσότερο ανεπτυγμένες αποτελεί σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών τους για τους ακόλουθους λόγους:

• **Πρώτον**, η χαμηλή ποσότητα κεφαλαίου ανά απασχολούμενο συνεπάγεται υψηλή οριακή απόδοση του κεφαλαίου, γεγονός που καθιστά ελκυστικές τις επενδύσεις και για το λόγο αυτό ενθαρρύνει την εισροή κεφαλαίων. Βραχυχρόνια, η αύξηση των επενδύσεων προκαλεί άνοδο του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Μεσοπρόθεσμα, όμως, η αύξηση των επενδύσεων και του προϊόντος μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση της παραγωγικότητας και των εξαγωγών. Επίσης, η αύξηση του προϊόντος και των εισοδημάτων αυξάνει την αποταμίευση και οι δύο αυτοί παράγοντες, μεσοπρόθεσμα, συνεπάγονται τη μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

- **Δεύτερον**, τα νοικοκυριά, παρακινούμενα από τον υψηλό ρυθμό ανάπτυξης, προσδοκούν ότι ο ρυθμός αυτός θα συνεχιστεί στο μέλλον.
- Συνεπώς, το εισόδημα και η κατανάλωσή τους στο μέλλον θα αυξηθούν.
- Οι αισιόδοξες εκτιμήσεις για την εξέλιξη του εισοδήματός τους στο μέλλον ενθαρρύνουν τα νοικοκυριά σε εξομάλυνση της κατανομής της καταναλωτικής δαπάνης διαχρονικά, αυξάνοντας έτσι την τρέχουσα κατανάλωση.

4. Εξάρτηση από το πετρέλαιο.

Η εξάρτηση της ελληνικής οικονομίας από το πετρέλαιο είναι υψηλή και αυξάνεται με τον ταχύτερο ρυθμό μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ. Παράλληλα, επειδή η κατανάλωση και οι εισαγωγές πετρελαίου είναι ανελαστικές σε σχέση με την τιμή του, η άνοδος της τιμής του πετρελαίου αυξάνει το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Ακόμη, η αύξηση της τιμής του πετρελαίου μειώνει το πραγματικό εισόδημα της χώρας, ενώ απαιτούνται πλέον περισσότερες εξαγωγές για την κάλυψη του κόστους του εισαγόμενου πετρελαίου.

5. Δημογραφικοί παράγοντες.

Η μείωση του ενεργού πληθυσμού και η αύξηση του λόγου εξάρτησης (μείωση του βαθμού στήριξης των ηλικιωμένων) έχουν προκαλέσει σημαντικές αρνητικές επιδράσεις στο προϊόν και το εισόδημα, την αποταμίευση και το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών για τους ακόλουθους λόγους:

Πρώτον, η προσφορά εργασίας έχει μειωθεί και η σύνθεσή της έχει χειροτερεύσει, καθώς αυξάνονται ο αριθμός των ατόμων που βρίσκονται στα ανώτερα κλιμάκια ηλικιών και το ποσοστό του πληθυσμού που αποχωρεί από την αγορά εργασίας λόγω συνταξιοδότησης, ενώ λιγότεροι νέοι θα εισέρχονται στην αγορά εργασίας για να τους αντικαταστήσουν. Οι εξελίξεις αυτές υποδηλώνουν γήρανση του πληθυσμού.

Δεύτερον, η γήρανση του πληθυσμού έχει επιδράσει αρνητικά στη σχέση μεταξύ αποταμίευσης και επένδυσης. Αυτό έχει συμβεί επειδή τα νοικοκυριά κατά τη διάρκεια των ετών που εργάζονται διατηρούν υψηλή ροπή προς αποταμίευση για να χρηματοδοτήσουν την κατανάλωσή τους κατά την περίοδο που θα έχουν τεθεί σε σύνταξη. Συνεπώς, η γήρανση του πληθυσμού έχει μειώσει περαιτέρω την αποταμίευση, εξέλιξη η οποία, με δεδομένη την επένδυση, έχει προκαλέσει αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

Μηχανισμοί αποκατάστασης ισορροπίας στο Ισοζύγιο Πληρωμών

Η αντιμετώπιση ανισορροπιών (ελλείμματα, πλεονάσματα) στο ΙΠ δεν μπορεί να πραγματοποιείται σε μόνιμη βάση **διαμέσου εξισωτικών πράξεων**, δηλαδή με δανεισμό ή με διάθεση συναλλαγματικών αποθεμάτων.

Σε θεωρητικό επίπεδο υφίστανται μηχανισμοί που ενεργοποιούνται αυτόματα κάθε φορά που υπάρχει μια μακροχρόνια ανισορροπία στο ΙΠ και οι οποίοι τείνουν να οδηγήσουν αυτό σε μια σχετική ισορροπία.

1. Μηχανισμός των μεταβλητών συναλλαγματικών ισοτιμιών

Χώρα Α: έλλειμμα στο Εμπορικό Ισοζύγιο

Αρχική τιμή συναλλάγματος: W_1

Εκεί: Ζήτηση Συναλλάγματος OZ_1 μεγαλύτερη από την Προσφορά Συναλλάγματος OP_1 .

Οι συνθήκες υπερβάλλουσας ζήτησης θα οδηγήσουν σε άνοδο της τιμής Συναλλάγματος, δηλαδή σε υποτίμηση του νομίσματος της χώρας Α.

W_0 : Τιμή ισορροπίας

Τι συμβαίνει όταν η Προσφορά είναι μεγαλύτερη από την Ζήτηση;

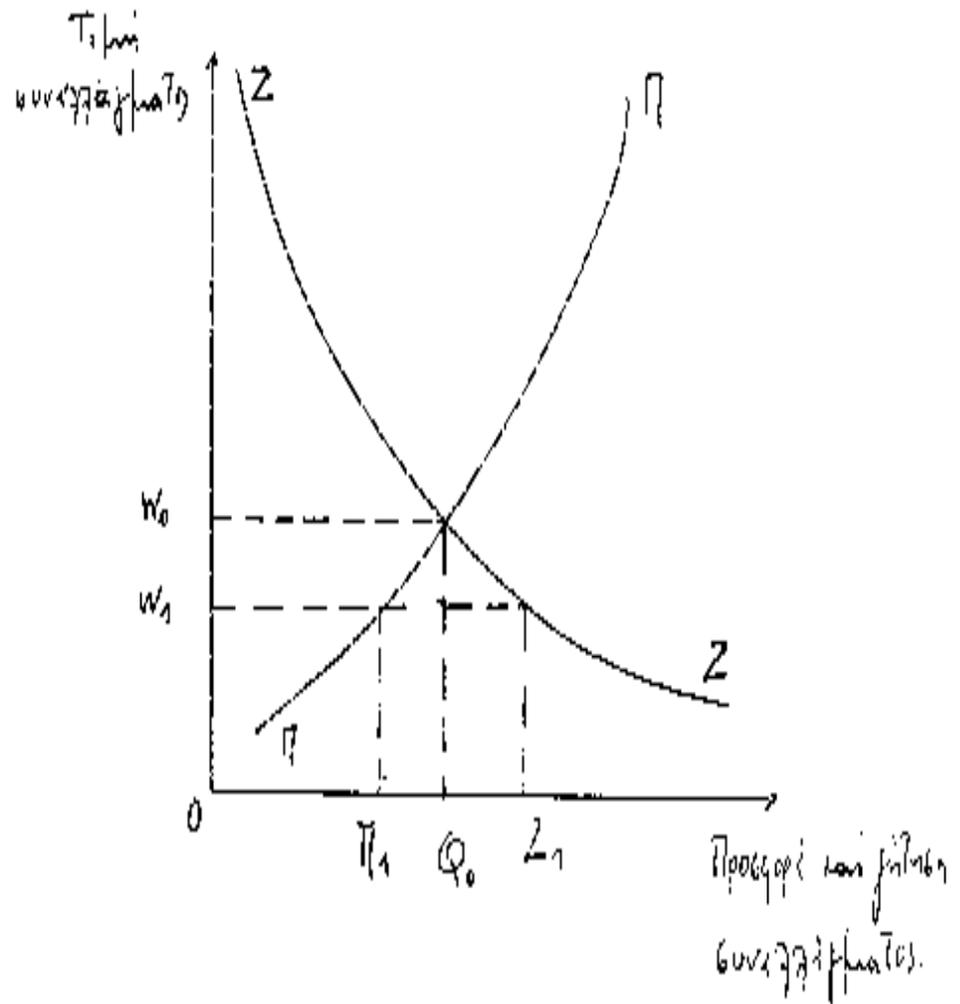
1. Μηχανισμός των μεταβλητών συναλλαγματικών ισοτιμιών

Χώρα Α: έλλειμμα στο Εμπορικό Ισοζύγιο

Αρχική τιμή συναλλάγματος: W_1

Εκεί: Ζήτηση Συναλλάγματος OZ_1 μεγαλύτερη από την Προσφορά Συναλλάγματος $OΠ_1$.

Οι συνθήκες υπερβάλλουσας ζήτησης θα οδηγήσουν σε άνοδο της τιμής Συναλλάγματος, δηλαδή σε **υποτίμηση του νομίσματος της χώρας Α.**

W_0 : Τιμή ισορροπίας

Τι συμβαίνει όταν η Προσφορά είναι μεγαλύτερη από την Ζήτηση;

Άμεσες επιδράσεις της υποτίμησης:

- Άνοδος της τιμής των εισαγόμενων προϊόντων σε εγχώριες νομισματικές μονάδες
- Πτώση των τιμών των εξαγόμενων προϊόντων σε νομισματικές μονάδες της αλλοδαπής

Άρα αυτό που έχει μεγάλη σημασία για το τελικό αποτέλεσμα της υποτίμησης είναι ο βαθμός αντίδρασης των ποσοτήτων των εξαγόμενων και εισαγόμενων προϊόντων στις μεταβολές που επιφέρει η υποτίμηση!

Αυτές οι αντιδράσεις είναι αντικείμενο των ελαστικοτήτων, της ελαστικότητας προσφοράς και της ελαστικότητας ζήτησης.

Υπόθεση: ελαστικότητα προσφοράς του εσωτερικού και του εξωτερικού είναι υψηλή.

Τότε: το αποτέλεσμα της υποτίμησης στο Εμπορικό Ισοζύγιο εξαρτάται από το μέγεθος της ελαστικότητας ζήτησης για τα προϊόντα που εισάγει η Χώρα Α και τη ζήτηση για τα προϊόντα που εξάγει η Χώρα Α.

Όσον αφορά στις εξαγωγές της A: αν δεν είναι πλήρως ανελαστική η ζήτηση για τις εξαγωγές της A, σε όλες τις άλλες περιπτώσεις η υποτίμηση θα ενισχύσει τις εξαγωγές της A.

Αναφορικά με τις εισαγωγές της A:

Ελαστικότητα μεγαλύτερη της 1: Μείωση εισαγωγών, άρα και του ελλείμματος

Ελαστικότητα μικρότερη της 1: Ανελαστική ζήτηση για εισαγωγές, αρνητική εξέλιξη

Άρα, το τελικό αποτέλεσμα της υποτίμησης στο Εμπορικό Ισοζύγιο της Χώρας Α εξαρτάται από την αντιπαράθεση των θετικών συνεπειών (φθηνότερες εξαγωγές) στις αρνητικές επιδράσεις της υποτίμησης (ακριβότερες εισαγωγές).

Γενικά ισχύει ότι η βελτίωση του ΕΙ σε περίπτωση υποτίμησης είναι τόσο εντονότερη και πιθανότερη

- όσο ψηλότερη είναι η ελαστικότητα ζήτησης της αλλοδαπής για εξαγωγές της Χώρας Α και ταυτόχρονα
- όσο υψηλότερη είναι η ελαστικότητα ζήτησης της Χώρας Α για εισαγόμενα προϊόντα από το εξωτερικό.

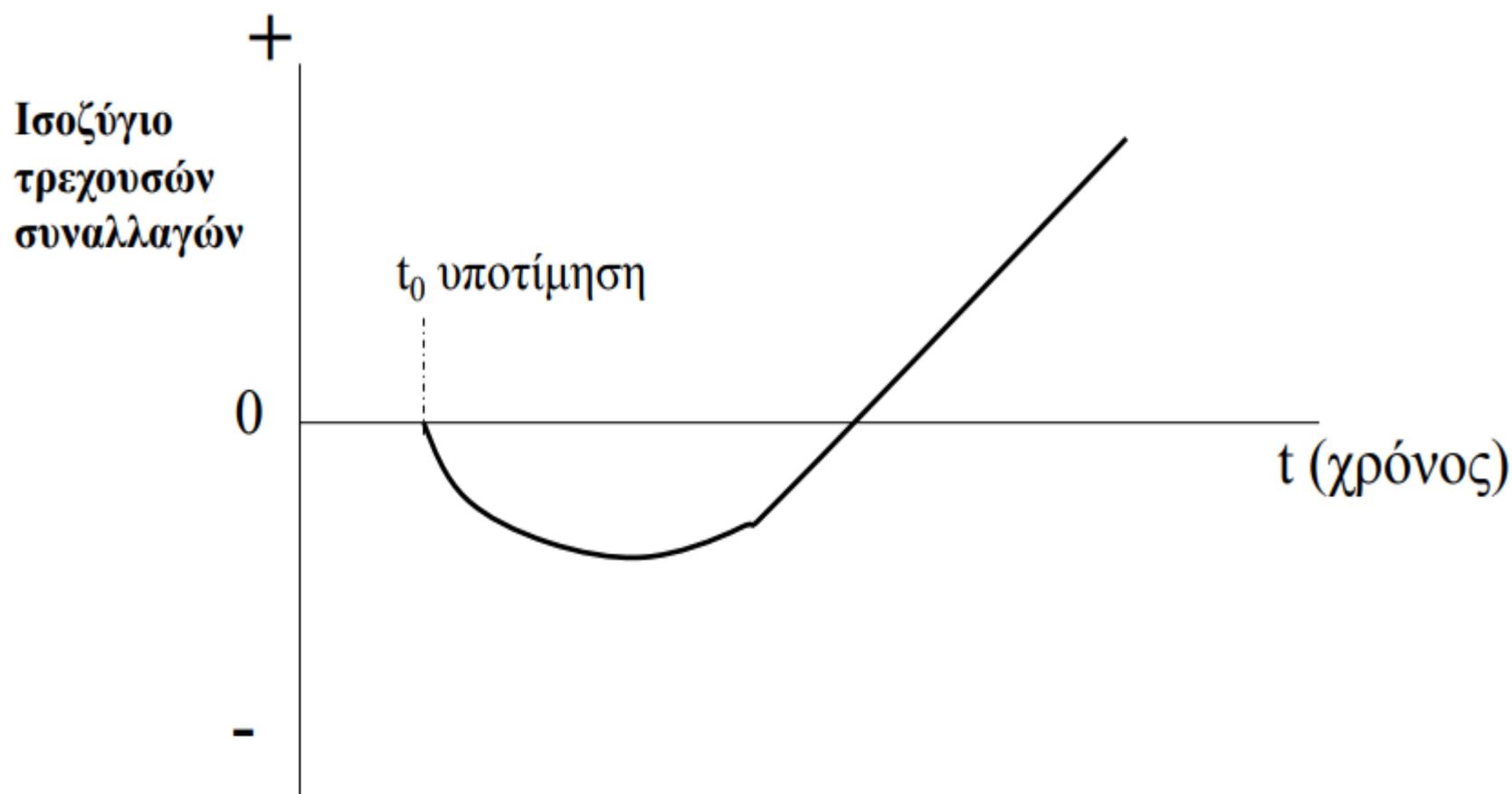
Το αποτέλεσμα της υποτίμησης στο εμπορικό ισοζύγιο σε όρους εγχώριου νομίσματος είναι αβέβαιο.

Το εμπορικό ισοζύγιο βελτιώνεται με την υποτίμηση αν ισχύει η συνθήκη Marshall-Lerner, δηλ. αν το άθροισμα των ελαστικοτήτων της ζήτησης για τις εισαγωγές και τις εξαγωγές ως προς τις τιμές τους σε απόλυτες τιμές να είναι μεγαλύτερο από 1.

Συνήθως η υποτίμηση βελτιώνει το εμπορικό ισοζύγιο (εφ' όσον ισχύει η παραπάνω συνθήκη) μετά κάποια χρονική υστέρηση.

Δηλ. το εμπορικό ισοζύγιο ακλουθεί μια 'καμπύλη J' αφού πρώτα χειροτερεύει και μετά βελτιώνεται. Αυτό γιατί μετά την υποτίμηση οι εισαγωγές δεν υποκαθίστανται άμεσα με εγχώρια παραγωγή και επομένως η αξία τους μπορεί να αυξηθεί.

Πιθανή διαχρονική επίδραση της υποτίμησης στο εμπορικό ισοζύγιο: η καμπύλη J (J-curve)

2. Ο εισοδηματικός μηχανισμός

Υποθέσεις: οικονομία σε συνθήκες υποαπασχόλησης και σύστημα ευέλικτων συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Χώρα Α με πλεόνασμα στο Εμπορικό της Ισοζύγιο (αξία εξαγωγών μεγαλύτερη από αξία εισαγωγών)

Αυτό σημαίνει ότι οι αυξημένες εισαγωγές 'γεννούν' εισοδήματα στο εσωτερικό της Χώρας Α και μάλιστα η αύξηση αυτή του Εισοδήματος είναι πολλαπλάσια της αρχικής αύξησης των εξαγωγών (αρχή του Πολλαπλασιαστή εξαγωγών που εξαρτάται από την οριακή ροπή προς κατανάλωση/αποταμίευση και την οριακή ροπή προς εισαγωγές).

Επομένως είναι πιθανόν, η αύξηση των εισοδημάτων να προκαλέσει αύξηση της κατανάλωσης, άρα και των εισαγωγών, οπότε ένα τμήμα, τουλάχιστον, του πλεονάσματος στο Εμπορικό Ισοζύγιο της Χώρας Α θα εκλείψει ή σε κάθε περίπτωση θα περιοριστεί. Αυτό το αποτέλεσμα θεωρητικά θα είναι τόσο ισχυρότερο όσο μικρότερη είναι η οριακή ροπή προς αποταμίευση.

3. Ο μηχανισμός επιτοκίων

Υπόθεση: Πλεονασματικό Εμπορικό Ισοζύγιο στη Χώρα Α και σύστημα σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Αν οι ισοτιμίες είναι σταθερές, τότε πλεονασματικό ΕΙ σημαίνει πλεόνασμα συναλλάγματος και συνακόλουθα αύξηση της προσφοράς χρήματος στη Χώρα Α. Η αυξημένη προσφορά χρήματος στο εσωτερικό θα πιέσει τα επιτόκια προς τα κάτω, κάτι που σημαίνει ότι τα εγχώρια κεφάλαια θα αναζητήσουν καλύτερες αποδόσεις, δηλαδή υψηλότερα επιτόκια στην αλλοδαπή. Αυτό ισοδυναμεί με αύξηση της ζήτησης για συνάλλαγμα.

Με άλλα λόγια, στην αυξημένη προσφορά συναλλάγματος θα αντιπαρατεθεί μια αυξημένη ζήτηση συναλλάγματος με αποτέλεσμα το ενδεχόμενο

- είτε να ισορροπήσει η αγορά συναλλάγματος σε υψηλότερα επίπεδα τιμών συναλλάγματος, δηλαδή σε κατάσταση υποτίμησης του νομίσματος της Χώρας Α (αυτό όμως αντίκειται στην υπόθεση εργασίας που κάναμε)
- Είτε να μην μεταβληθεί καθόλου η συναλλαγματική ισοτιμία (εξέλιξη συνεπής με την υπόθεση εργασίας) διότι η αύξηση θα αντισταθμιστεί από ανάλογη αύξηση της ζήτησης.

Έτσι λοιπόν, το ενεργητικό ΕΙ αντισταθμίστηκε με αρνητικά δεδομένα στο μέτωπο του Ισοζυγίου Κίνησης Κεφαλαίων.

Μέτρα προσαρμογής

Συχνά ένα πλεόνασμα στο ισοζύγιο πληρωμών αξιολογείται ως ένδειξη «ανώτερης επίδοσης στον ανταγωνισμό». Η αλήθεια είναι ότι οι χώρες με πλεόνασμα μπορούν να δεχθούν οικονομικές και πολιτικές πιέσεις ώστε να διορθώσουν μακροπρόθεσμα τα ανοίγματά τους

Μέτρα προσαρμογής

Τα κράτη με ελλείμματα στο ισοζύγιο πληρωμών έχουν δύο επιλογές πολιτικών: είτε να *χρηματοδοτήσουν* το έλλειμμα είτε να επιλέξουν μέτρα *προσαρμογής*.

Κάποιες ομάδες της κοινωνίας θα επιβαρυνθούν στο παρόν με το κόστος προσαρμογής.

Κατά συνέπεια οι κυβερνήσεις συχνά προτιμούν μέτρα χρηματοδότησης επειδή έτσι μεταθέτουν για το μέλλον το κόστος προσαρμογής

Μέτρα προσαρμογής

Η νομισματική πολιτική επηρεάζει την οικονομία μέσω των μεταβολών στην προσφορά χρήματος

Η κεντρική τράπεζα περιορίζει την πρόσβαση του κοινού σε κεφάλαια με σκοπό την κατανάλωση και κάνει ακριβότερα τέτοια κεφάλαια

- a) Αυξάνει τα επιτόκια
- b) Μειώνει την ποσότητα του χρήματος -> πωλεί κρατικά ομόλογα
- c) Περιορισμός του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών μέσω συστολής της οικονομίας και μείωσης των δαπανών για αγαθά και υπηρεσίες

Μέτρα προσαρμογής

Με δημοσιονομική πολιτική περιορίζει τις δημόσιες δαπάνες και αυξάνει τους φόρους ώστε να μειώσει την αγοραστική δύναμη του κοινού

Η εμπορική πολιτική περιορίζει το έλλειμμα πληρωμών μιας χώρας μέσω του εμπορίου αυξάνοντας τις εξαγωγές και μειώνοντας τις εισαγωγές

Μέτρα προσαρμογής

Τα μέτρα εξωτερικής προσαρμογής → οι δασμοί, οι ποσοτώσεις στις εισαγωγές, οι ενισχύσεις των εξαγωγών και η υποτίμηση του νομίσματος χρησιμοποιούνται για να μειωθούν οι εισαγωγές και οι εκροές ξένων επενδύσεων ενώ αυξάνουν τις εξαγωγές και τις εισροές ξένων επενδύσεων.

Επειδή τα περισσότερα μέτρα εξαγωγής στοχεύουν στους ξένους, αυτοί συχνά ασκούν αντίποινα – και μακροπρόθεσμα χάνουν όλοι

Μέτρα προσαρμογής

Τα μέτρα εσωτερικής προσαρμογής

αναγκάζουν τα άτομα και τις ομάδες εντός της χώρας να πληρώσουν το μεγαλύτερο κόστος της προσαρμογής

→ Αποπληθωριστικές νομισματικές και δημοσιονομικές πολιτικές για να επιβραδυνθεί η επιχειρηματική δραστηριότητα και να μειωθεί το έλλειμμα

Μέτρα Χρηματοδότησης

- Εξωτερικές πηγές
- Μείωση των συναλλαγματικών αποθεμάτων

Μακροπρόθεσμα η επιλογή της χρηματοδότησης παύει να είναι διαθέσιμη (εξάντληση αποθεματικών, απροθυμία/άρνηση ξένων να δανείζουν – επενδύουν σε χώρες με μακροπρόθεσμα προβλήματα εξωτερικού χρέους)